

Pokyny ohledně prevence a kontroly infekcí pro zařízení dlouhodobé péče v kontextu onemocnění COVID-19

Prozatímní pokyny ze dne
21. března 2020

Souvislosti

Dne 30. ledna 2020 oznámila Světová zdravotnická organizace, že epidemie onemocnění COVID-19 představuje ohrožení veřejného zdraví mezinárodního významu. Na počátku byla většina případů hlášena z Číny a mezi osobami, které do Číny cestovaly. Viz nejnovější [zprávy o situaci v souvislosti s COVID-19](#).

COVID-19 je akutní respirační onemocnění způsobené novým lidským koronavirem (SARS-CoV-2, nazývaným virus COVID-19), které způsobuje vyšší mortalitu u osob starších ≥ 60 let a osob se zdravotními problémy, jako jsou kardiovaskulární onemocnění, chronická onemocnění dýchacích cest, diabetes a rakovina.

Zařízení dlouhodobé péče (ZDP), jako jsou pečovatelské domy a rehabilitační centra, jsou zařízení pečující o osoby s tělesným nebo mentálním postižením, z nichž některé jsou v pokročilém věku. Osoby žijící v ZDP představují zranitelnou populaci, u níž panuje vyšší riziko nepříznivých výsledků a nákazy vzhledem k tomu, že žijí v těsné blízkosti druhých. ZDP tak musí přijmout zvláštní opatření na ochranu svých rezidentů, zaměstnanců a návštěvníků. Je třeba říci, že činnosti v oblasti prevence a kontroly infekcí (PKI) mohou mít dopad na duševní zdraví a pohodu rezidentů a zaměstnanců, zejména užívání OOP a omezování návštěv a skupinových aktivit. Další informace o odolnosti v průběhu epidemie COVID viz [Duševní zdraví a psychosociální otázky během epidemie COVID-19](#).

Tyto prozatímní pokyny jsou určeny pro vedoucí pracovníky ZDP a příslušné klíčové osoby pro PKI v ZDP. Cílem tohoto dokumentu je poskytnout pokyny ohledně PKI v ZDP v kontextu onemocnění COVID-19, aby se zabránilo 1) průniku viru COVID-19 do zařízení, 2) šíření COVID-19 v zařízení a 3) šíření COVID-19 mimo zařízení. WHO bude tato doporučení aktualizovat, jakmile se objeví nové informace. Veškeré [technické pokyny ohledně COVID-19](#) jsou dostupné online.

Koordinace systému a služeb pro poskytování dlouhodobé péče

- Je třeba postupovat koordinovaně s příslušnými orgány (např. ministerstvo zdravotnictví, ministerstvo sociálních věcí, ministerstvo spravedlnosti apod.), aby bylo možné v rámci ZDP poskytovat soustavnou péči.

- Je třeba aktivovat místní síť zdravotní a sociální péče pro usnadnění soustavné péče (kliniky, nemocnice poskytující akutní péči, stacionáře, skupiny dobrovolníků atd.).
- Je třeba usnadnit poskytnutí další podpory (zdroje, poskytovatelé zdravotní péče), pokud se COVID-19 potvrdí u starší osoby v ZDP.

Prevence

Klíčová osoba pro PKI a příslušné kroky

ZDP by měla zajistit, aby byla v zařízení určena klíčová osoba pro PKI, která bude vést a koordinovat činnosti v oblasti PKI; v ideálním případě ji bude podporovat tým pro PKI se stanovenou odpovědností a poradenství jí bude poskytovat multidisciplinární výbor. Hlavní zásady WHO pro PKI jsou k dispozici [online](#).

Klíčová osoba pro PKI by měla minimálně zajistit následující:¹

- Poskytovat školení v souvislosti s PKI COVID-19¹všem zaměstnancům zahrnující:
 - přehled informací o COVID-19; <https://openwho.org>;
 - hygienu rukou a respirační etiketu;
 - standardní bezpečnostní opatření; a
 - bezpečnostní opatření proti přenosu COVID-19.²
- Organizovat informační setkání pro rezidenty o COVID-19 a informovat je o viru, onemocnění, které způsobuje, a o tom, jak se před nákazou chránit.
- Pravidelně kontrolovat dodržování opatření PKI (hygienu rukou) a poskytovat zpětnou vazbu zaměstnancům.
- Zvýšit důraz na hygienu rukou a respirační etiketu:
 - Zajistit dostatečné zásoby dezinfekčního gelu na bázi alkoholu (DGBA) (obsahujícího alespoň 60 % alkoholu) a dostupnost mýdla a čisté vody. Umístit je u všech vchodů, východů a míst, kde je poskytována péče
 - Rozmístit po zařízení cedule, plakáty, letáky pro zaměstnance, rezidenty a návštěvníky, aby pravidelně používali DGBA nebo si myli ruce.
 - Vyzývat k mytí rukou vodou a mýdlem po dobu alespoň 40 vteřin nebo DGBA po dobu alespoň 20 vteřin.³
 - Vyžadovat, aby zaměstnanci často prováděli hygienu rukou, zejména na začátku pracovního dne, předtím, než se dotknou rezidentů a potom, po použití toalety, před přípravou jídla a po ní a před jídlom.⁴

¹ Videá pro školení ohledně COVID-19, včetně PKI, jsou k dispozici zde:

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/training/online-training>.

- Vyzývat rezidenty a návštěvníky, aby často prováděli hygienu rukou, zejména pokud jsou ruce znečištěné, předtím, než se dotknou někoho jiného a potom (i když takovým kontaktům je nutné se v co největší míře vyhýbat), po použití toalety, před jídlem a po kašlání nebo kýchání.
- Zajistit dostatečné zásoby kapesníků a odpovídající likvidaci opadu (v koši s víkem).
- Rozmístit po zařízení cedule, plakáty, letáky pro zaměstnance, rezidenty a návštěvníky, aby kýchali nebo kašlali do loketní jamky nebo používali kapesník, který okamžitě vyhodí do koše s víkem.
- K dispozici jsou pokyny [promístní výrobu DGBA](#) doporučených WHO
- Udržovat vysoký standard hygienických a dezinfekčních postupů. K dispozici jsou pokyny ohledně [vody, dezinfekce, prádla a likvidace odpadu v souvislosti s COVID-19](#) :
- Zajistit každoroční podání očkování proti chřipce a pneumokokové konjugované vakcíny zaměstnancům a personálu v souladu s místními předpisy, protože tyto infekce významně přispívají k respirační mortalitě u starších osob.

Dodržování fyzické vzdálenosti v zařízení

V zařízení je třeba zavést dodržování fyzické vzdálenosti, aby se omezilo šíření COVID-19:

- Omezit počet návštěvníků (viz níže)
- Zajistit fyzickou vzdálenost při skupinových aktivitách, a pokud to není možné, skupinové aktivity zrušit
- Rozložit podávání jídla do fází pro zajištění fyzické vzdálenosti mezi rezidenty, nebo pokud to není možné, uzavřít jídelny a podávat rezidentům jídlo individuálně na pokojích
- Vyžadovat minimální vzdálenost mezi rezidenty 1 metr
- Vyžadovat, aby se rezidenti a zaměstnanci vyhýbali dotekům (např. podávání ruky, objímání nebo líbání).

Návštěvníci

V oblastech, kde byl zaznamenán přenos COVID-19, by měl být přístup návštěvníků do ZDP omezen a mělo by mu být v největší možné míře zamezeno. Je třeba hledat alternativy osobních návštěv včetně používání telefonů nebo videa nebo použití plastových nebo skleněných bariér mezi rezidenty a návštěvníky.

U všech návštěvníků by měla proběhnout kontrola zaměřená na známky a příznaky akutní respirační infekce nebo významného rizika COVID-19 (viz screening výše) a nikomu, kdo příznaky trpí, by neměl být povolen vstup do zařízení.

Do zařízení dlouhodobé péče by měl být vpuštěn jen omezený počet návštěvníků, kteří úspěšně projdou screeninem, konkrétně v případech, kdy je rezident zařízení vážně

nemocen a návštěvník je jeho blízkým příbuzným nebo jinou osobou poskytující emoční péči. Návštěvníci by měli být vpuštěni vždy po jednom, aby bylo možné zachovávat fyzickou vzdálenost. Návštěvníci by měli být poučeni o respirační hygieně a hygieně rukou a měli by udržovat vzdálenost od rezidentů alespoň 1 metr. Měli by rezidenta navštívit hned po svém příchodu a odejít bezprostředně po návštěvě.

Přímý kontakt návštěvníků s rezidenty, u nichž byla potvrzena nákaza COVID-19 nebo na ni existuje podezření, by měl být zakázán.

V některých zařízeních je možnost úplného zavření pro návštěvy v kompetenci místních zdravotnických orgánů.

Reakce

Reakce na COVID-19 v prostředí ZDP je založena na včasném rozpoznání, izolaci, péči a řízení zdroje (prevenci dalšího šíření od nakažené osoby).

Včasně rozpoznání

Včasná identifikace a izolace případů onemocnění COVID-19 a péče o ně je zásadní pro omezení šíření v ZDP.

Je třeba zavést prospektivní dohled nad rezidenty a personálem v souvislosti s COVID-19:

- Posuzovat zdravotní stav nových rezidentů při příjmu a zkoumat, zda rezident jeví známky respiračního onemocnění včetně horečky² a kašle nebo dušnosti.
- Každého rezidenta dvakrát denně kontrolovat, zda se u něj neobjevuje horečka (≥ 38 °C), kašel nebo dušnost.
- Neprodleně nahlásit rezidenty s horečkou nebo příznaky respiračního onemocnění klíčové osobě pro PKI a klinickému personálu.

Měl by být zaveden prospektivní dohled nad zaměstnanci:

- Požádat zaměstnance, aby nahlásili případnou horečku nebo respirační onemocnění a zůstali doma.
- Kontaktovat zaměstnance s neodůvodněnou absencí a posoudit jejich zdravotní stav.
- Kontrolovat teplotu všech zaměstnanců u vchodu do zařízení.
- Neprodleně poslat domů zaměstnance, který je při práci viditelně nemocný, a odkázat jej na jeho poskytovatele zdravotní péče.
- Sledovat zaměstnance a jejich kontakt s rezidenty, zejména s těmi, kteří trpí COVID-19; používat nástroj [WHO pro hodnocení rizik](#) pro identifikaci zaměstnanců, kteří byli vystaveni riziku expozice COVID-19.

Měl by být zaveden prospektivní dohled nad návštěvníky:

- Předtím, než jsou návštěvníci vpuštěni k rezidentům, měla by být zkontrolována mimo jiné jejich teplota, zda netrpí respiračním onemocněním a zda nebyli nedávno v kontaktu s osobou nakaženou COVID-19.
- Návštěvníkům s horečkou nebo jakýmkoliv respiračním onemocněním by měl být zamezen přístup do zařízení.

mobilita nebo průjem a často se u nich neobjeví horečka; to může být i případ COVID-19, takže tyto změny by měly upozornit personál na možnost nové nákazy COVID.

² Starší osoby, zejména osoby s komorbiditami nebo křehké osoby, často na nákazu reagují nespecifickými známkami a příznaky, jako je například snížená pozornost, snížená

- Návštěvníkům, u nichž existují významné rizikové faktory pro COVID-19 (blízký kontakt s potvrzeným případem, nedávné cestování do oblastí, kde dochází k přenosu v rámci komunity [týká se pouze oblastí, kde aktuálně nedochází k přenosu v rámci komunity], by měl být zamezen přístup do zařízení.

Řízení zdroje (péče o pacienta s COVID-19 a prevence dalšího šíření)

Pokud u rezidenta existuje podezření na COVID-19 nebo u něj byl diagnostikován, měly by být podniknuty následující kroky:

- Uvédomit o podezření na případ nákazy místní orgány a izolovat rezidenty, u nichž se objeví příznaky respiračního onemocnění.
- Nasadit rezidentovi a dalším osobám v pokoji roušku.
- Zajistit, aby byl pacient testován na COVID-19 v souladu s místními předpisy v oblasti dohledu a v případě, že zařízení má možnost bezpečně odebrat vzorek biologického materiálu pro testování.
- Neprodleně uvédomit pacienta a příslušné orgány v oblasti veřejného zdraví v případě, že je test na COVID-19 pozitivní.
- WHO doporučuje, aby péče o pacienty s COVID-19 probíhala ve zdravotnickém zařízení, zejména u pacientů, u nichž existují rizikové faktory pro závažné onemocnění včetně věku nad 60 let, a pacientů s komorbiditami (viz [Klinické řízení závažné akutní respirační infekce \(SARI\), pokud existuje podezření na onemocnění COVID-19](#)). Je nezbytné klinické posouzení zdravotnickým pracovníkem, pokud jde o závažnost onemocnění, aby bylo možné pacienta potenciálně přesunout do zařízení akutní péče. Pokud přesun není možný nebo není indikován, mohou být pacienti s potvrzenou nákazou izolováni a péče o ně může probíhat v ZDP.
- Zaměstnanci by měli při péči o rezidenta, vstupu do pokoje nebo vzdálenosti nižší než 1 m od rezidenta uplatňovat bezpečnostní opatření pro zabránění kontaktu a kapénkovému přenosu.
- Pokud je to možné, přesuňte pacienta s COVID-19 na jednolůžkový pokoj.
- Pokud jednolůžkové pokoje nejsou k dispozici, zvažte seskupení pacientů s podezřením na COVID-19 nebo s potvrzeným onemocněním.
 - Rezidenti s podezřením na COVID-19 by měli být seskupováni pouze s dalšími rezidenty s podezřením na COVID-19; neměli by být seskupováni s rezidenty, u nichž bylo onemocnění potvrzeno.
 - Neseskupujte pacienty s podezřením nebo potvrzeným onemocněním s rezidenty se sníženou imunitou.
- Pokoje jednoznačně označte pomocí cedulí PKI, na nichž budou uvedena bezpečnostní opatření pro zabránění kontaktu a kapénkovému přenosu, u vstupu do pokoje.⁵
- Vyhradte konkrétní zdravotnické vybavení (např. teploměry, manžety pro měření krevního tlaku, pulzní oxymetry apod.) pro použití zdravotnickými pracovníky pro rezidenta(y) s podezřením na COVID-19 nebo potvrzeným onemocněním.
- Před použitím dalším pacientem vybavení očistěte a dezinfikujte.⁶
- Omezte sdílení osobních předmětů (pomůcky pro mobilitu, knihy, elektronické přístroje) s dalšími rezidenty.

Bezpečnostní opatření a osobní ochranné prostředky (OOP)

Při poskytování běžné péče rezidentovi s podezřením na COVID-19 nebo potvrzeným onemocněním by měla být dodržována bezpečnostní opatření pro zabránění kontaktu a kapénkovému přenosu. K dispozici jsou podrobné pokyny v souvislosti s [bezpečnostními opatřeními pro COVID-19](#).

- OOP by měly být nasazovány a snímány s opatrností v souladu s doporučenými postupy, aby se zabránilo jejich kontaminaci.
- Před nasazením a po sejmutí OOP by vždy měla být provedena hygiena rukou.
- Bezpečnostní opatření pro zabránění kontaktu a kapénkovému přenosu zahrnují následující OOP: roušku, rukavice, plášť a ochranu očí (brýle nebo štít).
- Zaměstnanci by si měli OOP sejmut bezprostředně předtím, než opustí pokoj rezidenta.
- OOP odhodte do koše se zdravotnickým odpadem a proveďte hygienu rukou.

Při péči o rezidenty s podezřením na COVID-19 nebo s potvrzeným onemocněním dodržujte bezpečnostní opatření pro zabránění kontaktu a vzdušnému přenosu v rámci jakýchkoliv výkonů, při nichž vzniká aerosol (např. tracheální odsávání, intubace; viz [Prevence a kontrola infekcí při poskytování zdravotní péče](#)). Bezpečnostní opatření pro zabránění vzdušnému přenosu zahrnují používání respirátorů N95, FFP2 nebo FFP3 nebo roušek odpovídající úrovně, rukavic, pláště a ochrany očí (brýle nebo štít). Poznámka: používejte roušku N95 pouze tehdy, pokud má ZDP program pravidelného testování vhodnosti roušek N95 pro zaměstnance.

Pracovníci úklidu a pracovníci manipulující se znečištěným ložním prádlem, osobním prádlem apod., by měli nosit OOP včetně roušky, rukavic, pláště s dlouhým rukávem, brýlí nebo štítu a vysoké obuvi nebo bot s uzavřenou špičkou. Měli by provádět hygienu rukou před nasazením OOP a po jejich sejmutí.

Čištění a dezinfekce prostředí

Doporučuje se používat čisticí a dezinfekční prostředky nemocničního stupně kvality pro všechny horizontální plochy a plochy s častým dotekem (např. vypínače, kliky, zábradlí postele, noční stolky, telefony), koupelny a záchody alespoň dvakrát denně a v případě znečištění.

Viditelně špinavé plochy by nejprve měly být očištěny saponátem (komerčně připraveným nebo vodou a mýdlem) a následně by měl být aplikován dezinfekční přípravek nemocničního stupně kvality v souladu s doporučeními výrobce ohledně množství a doby působení. Po uplynutí doby působení je možné dezinfekční přípravek smýt čistou vodou.

Pokud nejsou k dispozici komerčně připravené dezinfekční přípravky nemocničního stupně kvality, může ZDP používat pro dezinfekci prostředí zředěný dezinfekční roztok. Minimální koncentrace chloru by měla být 5 000 ppm nebo 0,5 % (což odpovídá zředění 1:9 5% koncentrovaného kapalného dezinfekčního roztoku).⁸

Prádlo

Znečištěné prádlo by mělo být umístěno do jednoznačně označených, utěsněných pytlů nebo nádob poté, co jsou odstraněny pevné exkrementy a umístěny do zakrytého kbelíku, aby byly zlikvidovány v toaletě nebo latrině.

Doporučuje se praní v pračce s teplou vodou o teplotě 60–90°C (140–194°F) s pracím prostředkem. Prádlo může být následně standardně usušeno.

Pokud není praní v pračce možné, je možné prádlo namočit do horké vody a mýdla ve velkém bubnu, míchat jej tyčí a dát pozor, aby nedocházelo ke šplíchání. Buben je následně třeba vyprázdnit a prádlo namočit do 0,05% (500 ppm) roztoku chloru po dobu přibližně 30 minut. Nakonec by prádlo mělo být propláchnuto čistou vodou a ponecháno, aby uschlo na slunci.

Omezení pohybu/přepravy

Pokud u rezidenta existuje podezření na nákazu COVID-19 nebo je potvrzeno, mělo by ZDP zajistit následující:

- Pacienti s potvrzeným onemocněním by neměli v době nemoci opouštět svůj pokoj.
- Je třeba omezit pohyb nebo přepravu rezidentů pouze pro účely nezbytných diagnostických a terapeutických vyšetření.
 - Je třeba zabránit převozu do jiných zařízení (není-li lékařsky indikován).
- Pokud je přeprava nezbytná, informujte přepravní službu a personál v přijímající oblasti nebo zařízení o nezbytných bezpečnostních opatřeních v souvislosti s přepravovaným rezidentem. Zajistěte, aby rezidenti opouštějící svůj pokoj výhradně z nezbytných důvodů měli na sobě roušku a dodržovali respirační hygienu.
- Izolujte pacienty s COVID-19, dokud není výsledek jejich laboratorního testu na COVID-19 negativní dvakrát po sobě s alespoň 24hodinovým odstupem poté, co jejich příznaky odezněly. Pokud není možné test provést, WHO doporučuje, aby potvrzení pacienti zůstali v izolaci další dva týdny poté, co příznaky odezní.

ZDP by měla být připravena přijímat rezidenty, kteří byli hospitalizováni s COVID-19, jejich zdravotní stav je stabilizovaný a může o ně být pečováno v izolovaných pokojích. ZDP by měla uplatňovat stejná bezpečnostní opatření, omezení pro pacienta, čištění prostředí apod., jako by rezidentovi byl diagnostikován COVID-19 v ZDP.

Podávání zpráv

Veškeré případy podezření na COVID-19 a potvrzené případy by měly být oznámeny příslušným orgánům v souladu se zákonnými předpisy nebo pověřením.

Minimalizace dopadu PKI na duševní zdraví rezidentů, zaměstnanců a návštěvníků

Co je třeba při péči zohlednit

- K dispozici jsou pokyny [pro klinickou péči o pacienty s COVID-19](#).
- Starší osoby, zejména v izolaci a v případě snížených kognitivních schopností a demence, a osoby silně závislé na péči mohou být v průběhu epidemie nebo v izolaci více úzkostné, rozzlobené, stresované, rozčilené a uzavřené do sebe.
- Poskytujte praktickou a emoční podporu prostřednictvím neformálních sítí (rodiny) a poskytovatelů zdravotní péče.
- Pravidelně poskytujte aktuální informace o COVID-19 rezidentům, zaměstnancům a personálu.

Podpora zdravotnických pracovníků a pečovateli

- Personál v co největší míře chraňte před stresem jak fyzicky, tak psychicky, aby mohli plnit svoji roli v kontextu vysoké pracovní zátěže a v případě jakéhokoli nepříjemného zážitku v důsledku stigmatu nebo strachu v rámci rodiny nebo komunity.⁹
- Pravidelně kontrolujte pohodu zaměstnanců, poskytněte jim v této oblasti podporu a vytvářejte prostředí pro včasnou komunikaci a poskytování péče prostřednictvím aktuálních a přesných informací.
- Zvažte možnosti odpočinku a zotavení a střídání služeb podle potřeby.
- Školení v oblasti duševního zdraví a psychosociální podpory¹⁰ a v oblasti psychologické první pomoci¹¹ může být užitečné pro veškerý personál, aby si osvojil dovednosti nezbytné pro poskytování potřebné podpory v ZDP.
- Je třeba, aby personál zajistil zavedení bezpečnostních opatření zabraňujících přílišným starostem nebo úzkosti v rámci ZDP.

Reference

1. Světová zdravotnická organizace. Country & Technical Guidance - Coronavirus disease (COVID-19), zobrazeno dne 19. března 2020, <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance>.
2. Světová zdravotnická organizace. 2014, Infection prevention and control of epidemic- and pandemic-prone acute respiratory infections in health care - WHO Guidelines, zobrazeno dne 19. března 2020, http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/112656/1/9_7892_41507134_eng.pdf.
3. WHO guidelines on hand hygiene in health care. Ženeva: Světová zdravotnická organizace; 2009 (<https://www.who.int/infection-prevention/publications/hand-hygiene-2009/en/>), zobrazeno dne 19. března 2020.
4. Světová zdravotnická organizace 2020, Coronavirus disease (COVID-19) advice for the public, zobrazeno dne 19. března 2020, <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>
5. Světová zdravotnická organizace 2020, Infection prevention and control; implementation tools and resources, zobrazeno dne 19. března 2020, <https://www.who.int/infection-prevention/tools/en/>
6. Světová zdravotnická organizace 2020, Decontamination and reprocessing of medical devices for healthcare facilities, zobrazeno dne 19. března 2020, <https://www.who.int/infection-prevention/publications/decontamination/en/>
7. Světová zdravotnická organizace 2020, Water, sanitation, hygiene and waste management for COVID-19, zobrazeno dne 19. března 2020, <https://www.who.int/publications-detail/water-sanitation-hygiene-and-waste-management-for-covid-19>
8. Světová zdravotnická organizace 2020, Water, sanitation, hygiene and waste management for COVID-19, zobrazeno dne 19. března 2020, <https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when->

- novel-coronavirus-(ncov)-infection-is-suspected-20200125
10. Světová zdravotnická organizace 2020, Coping with stress during the 2019-nCoV outbreak, zobrazeno dne 19. března 2020, <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/coping-with-stress.pdf>
 11. Světová zdravotnická organizace 2020, Mental Health and Psychosocial Considerations During COVID- 19 Outbreak, zobrazeno dne 19. března 2020, <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/mental-health-considerations.pdf>
 12. Světová zdravotnická organizace 2011, Psychological first aid: Guide for field workers, zobrazeno dne 19. března 2020, https://www.who.int/mental_health/publications/guide_field_workers/en/.

Poděkování

Tento dokument byl vytvořen po konzultaci s ad hoc poradní skupinou odborníků pro prevenci a kontrolu infekcí (PKI) v rámci programu pro mimořádné situace v oblasti zdraví (WHE) WHO

Přípravenost, pohotovost a reakce v souvislosti s COVID-19, panel odborníků na stárnutí z Klinického konsorcia pro zdravé stárnutí WHO a Globální sítě pro dlouhodobou péči o starší osoby WHO (Liat Ayalon, Mario Barbagallo, Jane Barratt, Piu Chan, Prasun Chatterjee, Rosaly Correa-de-Araujo, Leon Geffen, Muthoni Gichu, Hanadi Khamis Al Hamad, Alfonso J. Cruz Jentoft, Arvind Mathur, Finbarr Martin, Weerasak Muangpaisan, Alex Molasiotis, Luis Miguel F. Gutiérrez Robledo, John Rowe, Vinod Shah, Peter Lloyd-Sherlock, Ninie Wang, Chang Won Won, Jean Woo) a další mezinárodní odborníci. WHO děkuje těm, kteří se na vytváření těchto pokynů podíleli, včetně odborníků z WHO; oddělení pro zdraví a stárnutí matek, novorozenců, dětí a adolescentů, oddělení pro duševní zdraví a užívání návykových látek, oddělení pro sociální determinanty zdraví, oddělení pro mimořádné situace ohrožující zdraví a regionální kanceláře.

WHO bude situaci i nadále pečlivě sledovat a zaznamenávat jakékoliv změny, které by mohly mít vliv na tyto prozatímní pokyny. Pokud se jakékoliv faktory změní, vydá WHO další aktualizaci. V opačném případě skončí platnost tohoto dokumentu s prozatímními pokyny po uplynutí 2 let od data jeho vydání.

© Světová zdravotnická organizace 2020. Některá práva vyhrazena. Tento dokument je k dispozici na základě licence [CC BY-NC-SA 3.0 IGO](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/) .